

İlim, ahlâk ve fazilet

Ömrünün her nefesini bir ganimet bil, çünkü gittikten sonra bir daha geri dönmez. Hiç kimse kazayı başından savamaz, kazaya razı olan da fena bir harekette bulunmamış olur. Düşünmeden söz söyleyen çok pişmanlıklar çeker. Söylemediğin sözü söyleyebilirsin, fakat söylediğini gizleyemezsin. Sükûtu âdet edinen emniyette yaşar. Bir işin sonunu düşünmeyen bir kimse neticede bir gün pişmanlık çeker. Sultanla (âmirle) kavgaya kalkışan, işini baştanbaşa kaybeder. Kötü huysudan geçimsizlik edenler şüphesiz dostlarını kaçırmışlar. Yumuşak huylu ve aydın gönlü olan dünyada dertsiz yaşar. Kibirden başı havada olan kimse nin dostları sonunda kendisine düşman olurlar. Hastalığın azını küçümseme, azıcık ağrının bile hemen çaresini ara yoksa hastalık başladımı âciz kalırsın. Ufak bir ateşi su ile söndürmek mümkündür.. Fakat alev ortalığı sardı mı eyvahlar olsun kurtuluş yoktur.

Allahın sevgili kulu olmak! evvelâ Allahın emirlerini yerine getirir, ondan sonra anne ve babasını kendinden hoşnut kılar. Allahın sevgili kulu, şeytanla savaşmaktan ve zavallılara iyilik yapmaktan zevk duyar.

İnsanın ömrünü uzatan sebepler; güzel ses dinlemek, güzel yüzler seyretmekle ve canından, malından kayıtsız yaşamaktır. Ömrünü kısaltan sebepler ise; ihtiyarlıkta muhtaç'olmak, gençlikte gariplik ve devamlı hastalıklar ile düşman korkusudur.

Düşmandan korkma Allahtan kork ki, Alah da seni her şeyden korusun.

Büyüklerle gürültü çıkaran şüphesiz ki gücünü kaybetmiş olur. Halka karşı edepsizlik edenler itibarını kaybederler. Sırrını düşmandan gizli kalmasını istiyorsan dostlarına karşı çok açılma.

Adalet, buyruğun altında olanları korumakla olur. Verdiğin nasihat ve öğüdü bizzat kendin tut ki başkaları da seni dinleyebilirsin. Şeriat kapısı Allah kapısı demektir. Bu kapının etrafında çirkin şeyler bulundurma.

İmanın temeli altı şeye dayanır : YAKİN, HAVF, RİCA, TEVEKKÜL, MUHABBET ve HAYA'dır.

Halkın ayıplarını yüzüne vurma ki, bir başkası da senin gizli perdeni yırtmasın. Sabır yolunu ara çünkü sabır Allah'ın en çok tavsiye ettiği bir selâmet yoludur. Hırs, garaz ve kin bilgini öldürür. Ne kadar bilgin hüner sahibi olsan da yine kendini cahillerden aşağı say.

Düşmanın ölümünden sevinme kimseden kimseye şikâyet etme. Allah yolunda ne verdinse özmalın odur. Geri kalan ancak canının belâsıdır. Zenginlik iman ehline azap ve ızdırıp getirir. «Mallarınız ve evlâtlarınız size birer fitne olarak yaratılmıştır. Onlardan sakının.» (Ayet).

Hayrettin GÜLDİKEN
(Öğretmen)

Hayır işlerden onu elinle yap. Malından fakirlere, dervişlere hisse ayr. Kendi elinle vereceğin bir akça, senden sonra veirilecek yüz akçadan daha değerlidir. Elinle verdiğin taze bir hurma, senden sonra (ruhun için) verilecek yüz miskal altundan daha makbuldur. Mihnet ve gam'a alış. Hüzün ve keder kulların azığıdır. Allah'tan mevki ve şerefının artmasını istiyorsan gece gündüz duadan ayrılma. Dua, alışkanlık haline geldiği ve yanık olduğu zaman tesiri çok berraklaşır. Dua, ruhi âlemin esrarlı sonsuzluğuyla irtibatımızı sağlamaktadır. İşte, dua ile insan Allaha ulaşır ve Alah onun kalbine girer. Netice olarak insan, Allaha su ve hava kadar muhtaçtır.

Misafir Allah vergilerinden bir nimettir. Misafirden hoşlanmayan kimseden Allah ve Peygamber de incinir. Misafiri güler yüzle karşılayan Alahtan ölçsüz lütüflar görür. Ev sahipleri fazla külfetten uzak olmaları lâzımdır ki misafirlere ağır gelmesin. Akılsızın sofrasında misafir olma. Misafir gelince ondan gizlenme. Misafirin kim olursa olsun önüne yiyecek getirmek gerek. Her kim çıplak bir vücudu giydirirse Allah da ona rahmetinden bir müjde yollar. Çıplak bir fakire elbise verene Allah iki âlemde de yardımcı olur. Pintinin yemeğini asla yeme. Pintinin ekmeği hep zahmet ve meşakketle doludur. Rızık yalancılık yüzünden eksilir. Çok uyku yoksulluk getirir. Az uyu, daha çok uyanık dur. Geceleri çıplak yatanların kısmetleri eksilir. Ayakta su dökmek hem fakirlik, hem de çok keder ve ihtiyarlık getirir. Gusletmeden bir şey yemek girkin düşer. Allahtan nimet bekliyorsan ekmek kırıntılarını ayak altına dökmek. Dilencilerden ekmek kırıntılarını satın alma, çünkü bu alış veriş yoksulluk getirir.

Anne ve babam kendi isimleri ile çağırırsan Alah, nime-ti sana haram olur. Evinden örümcek ağlarını temizle. Onların içeride kalması bereketi kaçıır. Belâ ve felâket zamanlarında yü-

zünü ekşirtirsen kendini sabırlı kullardan olmadığına alâmettir.

Şeriat yolundan dışarı ayak basarsan sapıklığa, ıstıraba düşersin. Hakikat yoluna giren gece gündüz Allah korkusu içindedir. İnsan oğlu vücudunun bütün azaları ile Allahı zikreder. Ellerinin zikri, zavallı ve biçarelerin yardımına uzanmak, ayağının zikri, yakınlarına ziyaret etmektir. Gözün zikri Alah korkusu ile yaş dökmek ve emirlerini, yasaklarını temaşa etmektir. Kulâğın zikri doğru sözleri dinlemektir. Gece gündüz Alahu zikret ki, kalbindeki Allah sevgisi artmış olur. Dilin zikri Kur'an okumaktır. Bunu yapmayan insan müflislerden. İmanlı kişi takya ehlidir. Allah azabından korkun yoksa kâfirsin. Takvasız adamda iman, imânsız kişide de ihsan olamaz. Takva ehlinin dört alameti: biri doğru söz sahibi, ikincisi cömertlik üçüncüsü güleş yüzölülük, dördüncüsü emaneti korumaktır.

Halktan faiz alan kimselere asla merhaba demiyessin. Hastaların ziyaretine uğra, çünkü bu âdet peygamberimizin sünnetidir.

Mecliste dostlara hizmet et. Yetimlerin hal ve hatırını da sor ki, Allah seni daima aziz etsin. Çünkü bir yetimin bir an için ağlamasından bile Allah arşı titremeğe başlar. Bir yetimi ağlatan zalimi, cehennem sahibi kendi ateşinde kebab edecektir. Hasta bir yetimi sevindiren, kapısı kapanmış olan cenneti açık bulur.

Ey insan oğlu sırlarını açıklayan kimselerden uzak dur. Dinin saf kalmasını istersen helâl rızık iste. Haram rızık peşinde koşanın kalbi vücud içinde tama-miyle ölüme mahkumdur. Hısım ve akrabaları ziyaret et ki ömrün artsın. Yüz çevirirsen ömrünün bereketi kaçır. İki yüzlü olanları kendine düşman bil. Dinin kemâl bulması, kötülüklerden sakınmakla olur. Kulun olgunluğu din'de görülür.

İbadetlerde zerre kadar riy'a (gösteriş) ibadeti silip götürür İbadet sıfatlarını ticaret âleti olarak kullanma. Zira dünyahıgını belki kazanırsın fakat riyayı yaptığundan âhretini kaybedersin Mi-

desinde haram lokma buluduran kimsenin ibadetleri hükümsüzdür. İçki haram kıldığı için yapan satan ve kullanan haram lokma yemiş demektir. Amel ve hareketler riyadan temizlenmedikçe yapılan en büyük ibadetler bile feyiz vermez. İbadet sıfatlarını kendi isimlerinin önlerinde kullananlar riyaya yapmış olurlar. (Meselâ Hacı hafız, gibi).

Netice olarak şunu söyleyebiliriz: İster ferd olarak ister padişah veya hükümet olarak insanlara zulüm ederlerse ömürleri kısalmış olur. Netice olarak gerçek sözler güzel değildir, güzel sözler de gerçek değildir.

Allah, bunları bize bildirenden razı olsun.

Aşkın o saf renginden süzüp bin gül dereler,
Onlardır kâinata bir nur şevki verener.
Her zerrenin sırrını, esrarını gönülden
Duyanlardır ebedi ölmeliğe erener.

İsmail BAYRAM

ERENLER